

Betænkning afgivet af Kommunaludvalget den 4. juni 2010

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner

(Forhøjelse af det betingede bloktilskud og nedsættelse af bloktilskud ved budgetoverskridelser)
[af indenrigs- og sundhedsministeren (Bertel Haarder)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 27. maj 2010 og var til 1. behandling den 31. maj 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Kommunaludvalget.

Dispensation fra bestemmelsen i Folketingets forretningsordens § 13, stk. 1

Udvalget indstiller, at lovforslaget kommer til 3. behandling tidligere end 30 dage efter lovforslagets fremsættelse.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Sammenhæng med andre lovforslag

Lovforslaget er en udmøntning af en del af aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti af 25. maj 2010 om genopretning af dansk økonomi. Der henvises i øvrigt til L 218 (forslag til lov om ændring af lov om nedsættelse af statstilskuddet til kommuner ved forhøjelser af den kommunale skatteudskrivning), L 220 (forslag til lov om ændring af lov om vederlag og pension m.v. for mini-stre), L 221 (forslag til lov om ændring af personskatteloven, ligningsloven og børnefamilieydelsesloven), L 222 (forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.), L 223 (forslag til lov om ændring af lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU)) og L 224 (forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.).

Teknisk gennemgang

Indenrigs- og sundhedsministeren og embedsmænd fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet gennemgik den 31. maj 2010 genopretningsforliget på kommunal- og regionsområdet, herunder konsekvenserne af forliget for kommuner og regioner, og gav en teknisk gennemgang af lovgivningen som følge af forliget, jf. KOU alm. del – bilag 92 og svar på spørgsmål 135.

Høring

Lovforslaget blev samtidig med fremsættelsen sendt i høring. Den 28. maj 2010 sendte indenrigs- og sundhedsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 10 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

Alle udvalgets spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 i betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller forslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller forslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallets medlemmer af udvalget udtaler følgende:

Regeringen bliver ved med at sige, at en aftale er en aftale, og at aftaler skal holdes. Det princip er Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Enhedslisten selvfølgelig enige i, men problemet med økonomaftalerne er først og fremmest selve den økonomiske ramme, som regeringen dikterer, for der er, som den tidligere finansminister Thor Pedersen har bekræftet i Folketingssalen, tale om et diktat.

En aftale skal selvfølgelig overholdes, men mindretallet deler ikke regeringens opfattelse af, at sanktioner er vejen til at sikre, at økonomaftalerne mellem regeringen og KL bliver overholdt. Mindretallet mener, at det er langt vigtigere at kigge på, om de aftaler, der bliver indgået, er realistiske, for der er desværre meget, der tyder på, at de er urealistiske, og så giver sanktioner ikke mening.

Mindretallet finder det betænkeligt, at man her – kun to år efter at man vedtog den gældende lov og de sanktioner, den indeholder – vil ændre loven og samtidig udsætter evalueringen af loven, uden at sanktionselementerne i den nuværende lov er blevet evalueret.

Mindretallet anser det for problematisk, at kommunerne straffes kollektivt, hvilket medfører, at kommuner, der har overholdt deres budget, stadig kan risikere at få 500 kr. mindre i bloktilskud pr. indbygger.

Mindretallet er ligeledes kritisk over for, at lovforslaget tvinger kommunerne til at budgettere med en økonomiske »buffer« som sikkerhed, hvis de enten får tilbageholdt bloktilskud eller får nedsat deres bloktilskud – penge, der i stedet for kunne være brugt på velfærd.

Samtidig finder mindretallet, at der i lovforslaget er indbygget en meget uheldig incitamentsstruktur; en incitamentsstruktur, der giver kommunerne tilskyndelse til ikke at budgettere under det, der er aftalt i økonomaftalen, selv om de har mulighed for det, fordi de får deres bloktilskud nedsat, hvis de overskrider deres budgetter og ikke aftalen med regeringen. Kommunerne bliver således reduceret i bloktilskud, hvis de budgetterer under det aftalte, men ender med at bruge det aftalte. Dette element er efter mindretallets opfattelse udtryk for en meget dårlig lov kvalitet.

Det vækker samtidig undren, at regeringen med dette lovforslag satser på at øge de kollektive sanktioner, når man samtidig fremsætter et lovforslag om ændring af perioden for individuelle nedsættelser af bloktilskuddet, der øger det individuelle sanktionselement. Det er umiddelbart svært at se logikken og sammenhængen.

Overordnet vender mindretallet sig imod regeringens detailstyring og sanktionslove over for kommunerne. Når der kommer et nyt flertal, vil disse love blive ophævet, og der vil blive gennemført ændringer, som vil give kommunerne bedre økonomiske rammer, mere frihed fra bureaukratisk detailstyring og øget selvstyre.

Det er mindretallets holdning, at man ikke skal straffe kommunerne med sanktionslove, men i stedet arbejde for realistiske og mere fleksible aftaler, der sikrer velfærden i kommunerne. Derfor kan mindretallet ikke støtte dette lovforslag.

Mindretallet noterer sig, at ministeren i sine svar på spørgsmålene til dette lovforslag anerkender, at en kommune, der overholder sit budget, kan risikere at få nedsat sit bloktilskud med op til 500 kr. pr. indbygger, hvis andre kommuner overskrider budgetterne, men konstaterer samtidig, at ministeren ikke lægger op til at ændre på denne ordning.

Det er skuffende at konstatere, at ministeren ikke vil anerkende det forhold, at kommunerne vil være tvunget til at opbygge en »buffer« eller reserve i budgettet i tilfælde af, at kommunerne kollektivt udsættes for straf – ligesom ministeren heller ikke vil anerkende, at lovforslaget betyder, at kommuner, der budgetterer under det aftalte, risikerer straf, hvis de overskrider deres budgetter, men holder sig inden for aftalen, og at lovforslaget på denne måde give kommunerne et incitament til ikke at budgettere under det aftalte.

Mindretallet mener, at de to sidstnævnte eksempler viser en alarmerende mangel på forståelse for virkeligheden i landets kommuner. Vi vil derfor sikre en opfølgning på lovenes virkning bl.a. med henblik på disse problemstillinger.

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Erling Bonnesen (V) Sophie Løhde (V) Hans Christian Thoning (V) Per Bisgaard (V)

Flemming Damgaard Larsen (V) Hans Kristian Skibby (DF) fmd. Henrik Brodersen (DF)

Henrik Rasmussen (KF) nfm. Jørgen S. Lundsgaard (KF) Rasmus Prehn (S) Maja Panduro (S)

Thomas Jensen (S) Lennart Damsbo-Andersen (S) Jonas Dahl (SF) Karl H. Bornhøft (SF)

Johs. Poulsen (RV) Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	3
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 219

Bilagsnr.	Titel
1	1. udkast til betækning
2	Hørings svar og høringsnotat, fra indenrigs- og sundhedsministeren
3	Oplæg fra indenrigs- og sundhedsministeren vedrørende genopretningsforliget i forbindelse med en teknisk gennemgang 31/5-10
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 219

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om mulige straffesanktioner, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om 42 kommuners ansøgning om at komme i betragtning til den aftalte skattepulje på 500 mio. kr., til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, at nogle af de kommuner, som fik lov til at hæve skatten, i forvejen havde en positiv likviditet, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om forskellen mellem den højeste og den laveste skatteprocent, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om skatteniveauet i de sammenlagte kommuner, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om skattepulje i år 2011, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om ansvaret for den overordnede økonomiske ramme for kommunerne og fordelingen heraf, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvorvidt kommuner, der har overholdt budgettet, kan blive straffet pga. dette lovforslag, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om en økonomisk »buffer« i kommunernes budget, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvorvidt lovforslaget indeholder en incitamentsstruktur, til indenrigs- og sundhedsministeren, og ministerens svar herpå

Alle udvalgets spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren og denne svar herpå

Spørgsmålene og indenrigs- og sundhedsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S, SF, RV og EL.

Spørgsmål 1:

Vil de mulige straffesanktioner i L 218 og 219 imod kommunerne blive kædet sammen med en kommuneaftale, hvor regeringen udstikker en fast økonomisk ramme for kommunerne, som man i dag har på aftaleområdet med regionerne?

Svar:

Det har gennem en årrække været et fast element i regeringens årlige økonomiaftaler med KL, at der blev aftalt en ramme for de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét.

Som det fremgår af regeringens aftale med Dansk Folkeparti om genopretning af dansk økonomi, vil det nuværende niveau for de kommunale serviceudgifter i de kommunale budgetter for 2010 blive videreført i de kommende år. Det fremgår således af aftalen: »Parterne er enige om, at den nuværende høje budgetramme til kernevelfærd i kommunerne skal fastholdes frem mod 2013 og årligt reguleres med stigningen i priser og lønninger. Udgangspunktet for kommunernes serviceudgifter fremadrettet er budgetterne for 2010.«

Med hensyn til kommuneaftalen skal det bemærkes, at regeringen og KL torsdag den 3. juni 2010 har indledt forhandlingerne om en aftale for kommunernes økonomi. Det er naturligvis ikke muligt i denne indledende fase af forhandlingerne at udtale sig om det konkrete resultat af de kommende ugers forhandlinger.

Spørgsmål 2:

Ved aftalen for 2010 aftaltes en skattepulje på 500 mio. kr. 42 kommuner søgte, men kun 17 kommuner fik delvis opfyldt deres ansøgning. Kommunerne hævdede skatterne med 769 mio. kr. Et antal kommuner, som havde behov for at styrke sine indtægter, blev derfor pålagt straffeforanstaltninger. Kan ministeren bekræfte, at der blandt disse var kommuner, som havde lav likviditet og lavt serviceniveau, og at disse kommuner ud over straffesanktionen har måttet reducere i velfærden, og at de kæmper for at opnå balance både i 2010 og 2011?

Svar:

Det indgik i aftalen mellem regeringen og KL af 16. juni 2009, at et mindre antal kommuner i 2010 kunne foretage en skatteforhøjelse inden for en samlet ramme på 500 mio. kr. Regeringen og KL var enige om, at muligheden for skatteforhøjelser skulle målrettes de 10-15 kommuner, der i en særlig vanskelig situation vurderedes at have behov for en skatteforhøjelse.

Der var i alt 42 kommuner, der søgte om tilladelse til skatteforhøjelser inden for puljen. Det samlede ansøgte beløb var 2,1 mia. kr.

I overensstemmelse med aftalen med KL fordelte den daværende indenrigs- og socialminister rammen for skatteforhøjelser. Rammen blev fordelt ud fra følgende kriterier, som blev udmeldt til kommunerne på forhånd:

- *Driftsmæssig ubalance*, hvor den driftsmæssige balance defineres som forskellen mellem kommunens driftsudgifter på det skattefinansierede område og kommunens nettoindtægter fra skatter, tilskud, udligning og renter.
- *Udgiftspres fra demografiske forskydninger*, herunder særligt som følge af høj vækst i antal børn og/eller ældre.
- *Udgiftspres på overførselsområdet* som følge af udviklingen i udgifter til blandt andet førtidspension og kontanthjælp.
- *Finansiel sårbarhed og likviditet*, herunder lav gennemsnitlig likviditet og lav finansiel balance primo 2007.
- *Lavt investeringsniveau over flere år*, dvs. lave gennemsnitlige anlægsudgifter på det skattefinansierede område over en årrække.

På baggrund af ansøgninger fra kommunerne gav den daværende indenrigs- og socialminister i september 2009 tilsagn til 17 kommuner om, at de kunne forhøje skatten for 2010 inden for rammen med i alt 500 mio. kr.

Formålet med puljen var i overensstemmelse med aftalen at give de kommuner, der havde et helt aktuelt pres på økonomien, mulighed for at sætte skatten op. De fastsatte kriterier skulle samlet skulle afspejle aktuelle udfordringer for et mindre antal kommuner. Det vil også sige, at de skulle afspejle forskellige forhold, som i kombination kan udgøre en vanskelig økonomisk situation.

Derimod er der ikke tale om, at kriterierne skulle afspejle mere grundlæggende og vedvarende forskelle i kommunernes økonomiske vilkår. Sådanne forskelle udjævnes som bekendt gennem det kommunale udligningssystem. Udligningssystemet sigter mod at gøre det muligt for alle kommuner at kunne tilbyde et gennemsnitligt serviceniveau ved en skatteprocent tæt på gennemsnittet.

Kommunernes likviditet har indgået som et af de fem anvendte kriterier, idet lav likviditet er en blandt flere indikatorer på, at en kommune aktuelt kan være i en presset økonomisk situation.

Lav likviditet var således ikke i sig selv tilstrækkeligt til at give tilladelse til at forhøje skatten inden for puljen, men det kunne i kombination med flere andre kriterier medvirke til, at kommunen opfyldte betingelserne for en skattestigning.

Der er i alt 13 kommuner, der har fået en individuel nedsættelse af bloktilskuddet som følge af en skatteforhøjelse ud over rammen for 2010. Disse kommuner er ikke generelt karakteriseret ved en dårlig likviditet. 2 af de 13 kommuner havde på det pågældende tidspunkt en likviditet på under 1.000 kr. pr. indbygger, mens omvendt 7 af disse kommuner havde en likviditet på over 3.000 kr. pr. indbygger.

Herudover skal det bemærkes, at der for at imødegå særlige udfordringer i kommunerne endvidere blev afsat en forhøjet særtilskudspulje for 2010, hvorfra der blev ydet et tilskud til 34 kommuner.

Spørgsmål 3:

Mener ministeren, at det var i orden, at der blandt de kommuner, som fik lov til at hæve skatten, befandt sig kommuner med god/positiv likviditet og serviceniveau pænt over landsgennemsnittet, når vanskeligt stillede kommuner med dårlig likviditet og lavt serviceniveau under landsgennemsnittet fik afslag og straffeforanstaltninger?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2, hvoraf det fremgik, at lavt serviceniveau ikke var et af fordelingskriterierne for skattepuljen for 2010. Puljen blev fordelt til kommuner, der opfyldte en vis del af de kriterier, der er nævnt i besvarelsen af spørgsmål 2. Lav likviditet indgik som et blandt flere kriterier. Lav likviditet var således ikke i sig selv tilstrækkeligt til at give tilladelse til at forhø-

je skatten inden for puljen, men det kunne i kombination med flere andre kriterier medvirke til, at kommunen opfyldte betingelserne for en skattestigning.

Omvendt var en kommune heller ikke udelukket fra tilladelse til en skattestigning, selv om den ikke opfyldte kriteriet om lav likviditet. En tilladelse ville således forudsætte, at kommunen opfyldte en række af de andre kriterier.

Spørgsmål 4:

Kan ministeren bekræfte det store spænd, der er mellem højeste og laveste skatteprocent (5 skatteprocenter) og forskellen på serviceniveauet på velfærdsområderne folkeskole, børnepasning og ældreomsorg på omkring 40 procent, at der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem skatteprocent og den økonomi, den enkelte kommune har til rådighed til velfærden på de nævnte områder, og at der som følge heraf fortsat vil være behov for, at en række kommuner får mulighed for at justere skatten op?

Svar:

Der eksisterer ikke en kommunal enhedsskat i Danmark. I overensstemmelse med det kommunale selvstyre har kommunerne selv mulighed for at fastsætte den kommunale skat.

Der er forskelle i kommunernes beskatningsniveau og serviceniveau. En del af disse forskelle skyldes, at de enkelte kommunalbestyrelser har valgt forskellige kombinationer af skat og service, og en anden del skyldes, at kommunerne har forskellige økonomiske vilkår. Forskelle i kommunernes økonomiske vilkår bliver i vidt omfang udlignet i det kommunale udligningssystem, som er baseret på udligning af forskelle i beskatningsgrundlag og forskelle i udgiftsbehov. Udligningen medfører en betydelig udjævning af disse forskelle, men udligningsniveauet er ikke 100 pct. Derfor vil der også efter udligning være visse forskelle i kommunernes økonomiske vilkår.

Der er ikke en ensartet udvikling i hele landet. Det betyder, at nogle kommuner kan komme i en situation, hvor de har behov for at sætte skatten op. Og det er der også mulighed for, selv om den samlede kommunale skat ikke må stige. Nogle kommuner kan sætte skatten op, hvis andre sætter den tilsvarende ned.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at de årlige økonomiaftaler indebærer, at bloktilskuddet tilpasses, så der samlet set er finansiering af de aftalte udgiftsrammer for kommunerne under ét.

Samlet set er der således ikke behov for ekstra skattefinansiering i den kommunale sektor, men der kan som nævnt være forskelle, som betyder, at nogle vil have behov for at sætte skatten op, mens andre tilsvarende har mulighed for at sætte skatten ned.

Spændet i mellem den højeste og laveste kommunale udskrivningsprocent er i dag på 5 procentpoint, det vil sige fra 22,8 pct. til 27,8 pct. For grundskyldens vedkommende er spændet mellem 16 og 34 promille.

Spørgsmål 5:

Kan ministeren bekræfte, at det ikke er alle sammenlagte kommuner, som har fundet niveauet for skattens størrelse, så den matcher det harmoniserede serviceniveau efter kommunesammenlægningerne, og at der med baggrund heri fortsat er behov hos en række kommuner for skattetilpasning?

Svar:

Udgangspunktet ved kommunalreformen var, at de sammenlagte kommuner skulle harmonisere deres serviceniveau på et niveau, der svarede til gennemsnittet for de kommuner, der indgik i sammenlægningen. En harmonisering på dette niveau giver ikke behov for ekstra finansiering – herunder skatteforhøjelser. Det fremgik således også af aftalen om en strukturreform fra juni 2004, at:

»Aftaleparterne er enige om, at reformen hverken skal indebære højere skatter eller øgede offentlige udgifter.«

Harmonisering af serviceniveauerne i sammenlagte kommuner skal således ikke i sig selv give anledning til skattetilpasning.

Spørgsmål 6:

Hvad er ministerens holdning til, at der også i 2011 skal være skattepulje? Hvor stor bør den i givet fald være? Vil ministeren på regeringens vegne påtage sig at opstille regler for, hvilke kommuner der kan øge skatterne, og hvilke der skal sænke skatten?

Svar:

Spørgsmålet om en eventuel skattepulje for 2011 er et emne, som eventuelt vil kunne tages op i økonomiforhandlingerne mellem regeringen og KL. Forhandlingerne er netop startet, og det kan derfor ikke på nuværende tidspunkt vurderes, hvorvidt parterne vil finde en sådan pulje relevant for 2011.

Spørgsmål 7:

Er ministeren enig i synspunktet, at det er regering og Folketing, der er ansvarlig for den overordnede økonomiske ramme for kommunerne og fordelingen heraf, og at den siddende regering påtager sig dette ansvar også i forhold til skattereguleringer?

Svar:

Som det fremgår af regeringens aftale med Dansk Folkeparti om genopretning af dansk økonomi, skal det nuværende niveau for de kommunale serviceudgifter videreføres i de kommende år.

Det fremgår således af aftalen: »Parterne er enige om, at den nuværende høje budgetramme til kernevelfærd i kommunerne skal fastholdes frem mod 2013 og årligt reguleres med stigningen i priser og lønninger. Udgangspunktet for kommunernes serviceudgifter fremadrettet er budgetterne for 2010.«

Udgangspunktet for regeringens økonomiforhandlinger med kommunerne er således et uændret niveau for de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét. Som led i en aftale om kommunernes økonomi for 2011 vil det indgå, at kommunerne samlet set sikres den fornødne finansiering til at løfte det aftalte udgiftsniveau.

Hvis der med spørgsmålets formulering om fordeling af den økonomiske ramme menes, om regeringen fordeler rammen ud på de enkelte kommuner, er svaret nej. Rammen gælder for kommunerne under ét.

Det samme gælder på skatteområdet, hvor udgangspunktet er uændret skat for kommunerne under ét, det vil sige, at nogle kommuner kan sætte skatten op, hvis andre sætter den tilsvarende ned.

Spørgsmål 8:

Kan ministeren bekræfte, at kommuner, der har overholdt deres budgetter, som en konsekvens af dette lovforslag, stadig kan blive straffet med op til 500 kr. pr. indbygger, som det fremgår af KL's hørings svar?

Svar:

Den foreslåede ordning indebærer, at hvis de kommunale budgetter bliver overskredet for kommunerne set under ét, vil det forhåndsudbetalte bloktilskud blive nedsat med et tilsvarende beløb – dog højst 3 mia. kr. Det svarer til ca. 500 kr. pr. indbygger. Men der vil som nævnt kun blive realiseret nedsættelse af bloktilskuddet i tilfælde af kommunale budgetoverskridelser.

Der er tale om en kollektiv tilskudsnedsettelse, fordi præmisserne for tildelingen i så fald er skredet, og den vil gælde for alle kommuner, hvilket er i overensstemmelse med, at økonomiaftalen er indgået med KL, det vil sige kommunerne under ét.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at regeringen sammen med KL planlægger yderligere initiativer med henblik på at forbedre den kommunale økonomistyring. Blandt disse yderligere initiativer lægges der op til, at der indføres et egentligt halvårsregnskab. Halvårsregnskabet planlægges at skulle behandles og godkendes af kommunalbestyrelsen i september måned i budgetåret, og vil bl.a. muliggøre en hurtigere opfølgning på eventuelle afvigelser fra det budgetterede og forventede for det 1. halvår og dermed også nedbringe risikoen for afvigelser mellem regnskab og budget på helårsbasis.

Det vurderes, at kommunernes budgetopfølgning i løbet af året og ikke mindst indførelse af egentlige halvårsregnskaber allerede midt i året vil give en viden om, hvorvidt der er tendenser til budgetoverskridelser. Det betyder, at kommunerne kan nå at justere udgifterne inden for året. Regeringen lægger vægt på, at kommunerne ud fra denne viden samarbejder om at justere udgifterne i forhold til det budgetterede. Hvis budgetterne således overholdes for kommunerne under ét, vil der ikke ske nedsættelser af bloktilskuddet.

Spørgsmål 9:

Er ministeren enig i, at den enkelte kommune er nødt til opbygge en økonomisk "buffer" i budgettet, som den kan trække på i tilfælde af, at der kollektivt bliver reduceret i bloktilskuddet, også selv om den enkelte kommune ikke overskrider budgettet?

Svar:

Lovforslaget er et led i regeringens initiativer til at styrke aftalesystemet. Det skal medvirke til at sikre, at kommunerne samlet set budgetterer inden for de aftalte rammer, og at de herefter også samlet set overholder deres budgetter.

Det ville være u hensigtsmæssig adfærd, hvis kommunerne begynder at disponere ud fra en forudsætning om, at aftaler og budgetter ikke bliver overholdt. Hvis systemet, hvor der indgås kollektive aftaler med kommunerne, skal kunne opretholdes på længere sigt, må det forudsætte, at kommunerne er en troværdig forhandlingspart. Det forudsætter, at kommunerne er indstillet på at samarbejde om at overholde aftalerne, det vil sige at budgettere i overensstemmelse med det aftalte og herefter at samlet set overholde det budgetterede.

Spørgsmål 10:

Kan ministeren bekræfte, at L 219 indeholder en incitamentsstruktur, der giver kommunerne tilskyndelse til ikke at budgettere under det aftalte, fordi de bliver modregnet i forhold til deres budgetter og ikke i forhold til aftalen med regeringen, så kommunerne bliver reduceret i bloktilskud, hvis de budgetterer under det aftalte, men ender med at bruge det aftalte?

Svar:

Lovforslaget giver ikke kommunerne incitamenter til at undlade at budgettere under det aftalte. Men lovforslaget styrker kommunernes incitamenter til at lægge realistiske budgetter, det vil sige budgetter, der kan overholdes. Budgettet er kommunernes vigtigste økonomiske styringsværktøj. Det er derfor ikke et urimeligt krav, at kommunerne skal overholde deres budgetter.

Det har hele tiden været et krav, at det kommunale budget skal være realistisk. Med dette lovforslag tilskyndes kommunerne til at lægge realistiske budgetter og til at gennemføre en økonomistyring, der sikrer, at budgetterne bliver overholdt.

Der lægges i spørgsmålet op til, at hvis kommunerne har budgetteret lavere end det aftalte udgiftsniveau, så burde de også have mulighed for at overskride budgetterne.

Det bemærkes i den sammenhæng, at aftalen gælder for kommunerne under ét, hvorfor der ikke er aftalt et niveau i hver enkelt kommune, og at kommunernes økonomistyring generelt bør sigte mod en overholdelse af budgettet, og at det således er en sådan adfærd, som er søgt understøttet gennem lovforslaget.